L'ALZINA DEL PASSEIG DE GRÀCIA

Filla de les muntanyes, qui t'ha plantada aquí a la vora d'un passeig i enmig de l'eixamplament de la ciutat? Ben segur que ningú. **Ets un record de les antigues boscúries que baixaven del Tibidabo, una borla del seu mantell de setí verd que arribava fins a prop de la mar**. La Providència t'ha deixat enmig de la nova Barcelona per recordar-li que fou un prat, com los empresaris de les vies fèrries deixen un monturull de terra de cada desmunt, com a testimonis de la feinada feta que diu als viatgers: «mirau a on érem i a on som». **Mes no t'enyores aquí tota sola? No trobes a faltar les teves germanes que estan lluny d'aquí, a l'altra banda de Collserola o del Montseny, renyides amb aqueixa civilització que et migra, t'escanyoleix i et deshonra?** No enyores aquelles immenses ramades d'ovelles que davallaven mandrosament de la collada, com una congesta que esquitlladissa, rossola i camina envers la plana? Elles cercarien la teva ombra emparadora i el teu patriarcal redós i amb sos bels planyívols te'n donarien los grans mercès. No enyores aquells pastors que semblen fets de la teva fusta, amb los esclops ferrats als peus, amb la barretina al cap i coberts amb una samarra feta de la pell del bestiar de llana de pastura? Allà tu fores la seva amiga i confidenta; tu els faries de casa, tu series la seva llar.

Jacint VERDAGUER (1845-1902)
«L'alzina del passeig de Gràcia» **(1903)**

(Article pòstum publicat a *La Veu de Catalunya* el 10 de juny de 1903)
L'home de pagès que era Jacint Verdaguer, tot i trasplantat a ciutat, aixecà el monument de la seva obra – poesia èpica i lírica, prosa de viatges i de combat...– arrelant-lo, en part, en el parlar après de petit i creà així el català literari modern. Un arbre a la ciutat, residu d'una ruralitat ancestral, el porta a aquest divagació nostàlgica.

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

MORTA PER ABANDONO Y ARRENCADA EL DIA 2 DEL PRESENT MES

L'ALZINA DEL PASSEIG DE GRACIA

Filla de les muntanyes, ¿qui t'ha plantada aquí a la vora d'un passeig i en mig de l'eixamplament de la ciutat? Ben segur que ningú. Ets un record de les antigues boscúries que baixaven del Tibidabo, una borla del seu mantell de setí verd que arribava fins prop de la mar. La Providencia t'ha deixada en mig de la Barcelona, para recordar-li que fou un prat, com els empresaris de les vies ferreas deixen un monturull de terra de cada desmont com a testimoni de la feinada feta, que diu als viatgers: «mirau a on som».

No t'enyores aquí tota sola? No trobes a faltar les teves germanes que estan lluny d'aquí, a l'altra banda de Collserola o del Montseny, renyides amb aqueixa civilisació que t migra, t'escanyoleix i et deshonra?

No enyores aquelles immenses ramades d'ovelles que davallaven mandrosament de la collada, com una congesta que esquitlladissa, rossola i camina envers la plana? Elles cercarien la teva ombra emparadora i el teu patriarcal redós i amb sos bels planyívols te'n donarien los grans mercès.

No enyores aquells pastors que semblen fets de la teva fusta, amb los esclops ferrats als peus, amb la barretina al cap i coberts amb una samarra feta de la pell del bestiar de llana de pastura? Allà tu fores la seva amiga i confidenta; tu els faries de casa, tu series la seva llar, tu series la seva llar. So les llanes que pastura? Allà tu fores la seva amiga i confidenta; tu la faries de sopluig; i en als temporals de l'istiu, so les llanes que parallampi i de pluges de l'hivern tu la faries de sopluig; i en als temporals de l'istiu, so les llanes que servirien per adormidores i amb la barretina al cap i coberts amb una samarra feta de la pell del bestiar de llana de pastura? Allà tu fores la seva amiga i confidenta; tu la faries de sopluig; i en als temporals de l'istiu, so les llanes que parallampi i de pluges de l'hivern tu la faries de sopluig; i en als temporals de l'istiu, so les llanes que servirien per adormidores i cotana, mentres ells, scurrucats, passarien el rosari, o de genolls en terra demanarien misericordia a l'Altissim.

Pobra filla de l'afrau, com t'avindràs tu a la tirannic modis ciutadans? Aquí tots els arbres, inclinant el cap una vegada i ay al llenyatiire, com les ovelles a l'estiorn del condor, se deixen tondre i esprimer dels sobrers o no sobrers, per la destral cruel. Aquí no a permet que un branquilló pugi mes que l'arbre, ni que un arbre aixequi la cresta del